

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИСТУПУ ВІЙСЬКОВИХ
П'ЯТИБОРЦІВ ІЗ ВИЗНАЧЕННЯМ ВІДСТАЮЧИХ ДИСЦИПЛІН

Ігор Лотоцький, Андрій Арабський, Микола Данилюк

*Національна академія сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів*

Анотація. У статті проаналізовано та узагальнено результати виступу військових п'ятиборців на Чемпіонатах Збройних Сил України. Виявлено дисципліни, які мають низькі результати; розкрито їх специфіка та вказані причини низьких результатів з даних дисциплін.

Ключові слова: військове п'ятиборство, Збройні сили, військові п'ятиборці, спортсмени, військовослужбовці.

Abstract. The article analyses and summarises the results of the performance of military pent athletes at the Championships of the Armed Forces of Ukraine. The lagging disciplines are found, their specificity is revealed and in these disciplines, the reasons of low results are indicated.

Key words: Military Pentathlon, Armed Forces, Athletes, Military

Постановка проблеми. У сучасному, міжнародному і внутрішньому соціально-політичному житті суспільства, яке стрімко розвивається, непередбачувано змінюються і розширюються функції Збройних Сил.

У цих складних умовах ведення бойових дій військовослужбовець повинен мати не тільки високий рівень професійної підготовленості зі своєї військової спеціальності, але і вміти діяти як самостійна «бойова одиниця», вміло здійснювати маневр вогнем і пересування. Успіх вирішення цих завдань напряму залежить від уміння військовослужбовців володіти своєю зброєю, мати високий рівень фізичних та психологічних якостей.

Досвід бойової підготовки і результати наукових досліджень свідчать про те, що важливим і найбільш ефективним засобом вирішення завдань спеціальної фізичної підготовки військовослужбовців, є застосування фізичних вправ і видів спорту, найбільш наближених за структурою рухів і характеру фізичних навантажень до військово-професійної діяльності військовослужбовців. До таких видів спорту відносяться військово-прикладні багатоборства, серед яких великої популярності у військах і вузах Збройних Сил набирає військове п'ятиборство, що дозволяє ефективно розвивати необхідні фізичні та спеціальні якості, формувати важливі військово-прикладні навички, удосконалювати професійні прийоми і дії, виховувати моральні і психічні якості військовослужбовців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У роботах Бородіна Ю. А. (2005), Ролюка О. В. (2016), стверджується, що сьогоdnішній досвід ведення бойових дій на сході України й інших локальних конфліктах, результати перевірок бойової готовності військових частин і підрозділів свідчить про недостатній рівень фізичної підготовленості особового складу, і перш за все – витривалості, навичок ефективного використання особистої зброї, метання гранат, здатності долати природні та штучні перешкоди і виконувати інші військово-професійні прийоми і дії.

Питаннями підготовки військових п'ятиборців до цього часу в Україні ніхто не займався, тому дана тема є актуальною. Дотичними до даної теми питаннями займалися такі науковці як: Андрес А. С., Линець М. М. (2006), Романчук С. В. (2012), Ролюк О. В. (2016), але їхні дослідження стосувалися інших видів багатоборств, підготовка спортсменів яких суттєво відрізняється від підготовки військових п'ятиборців.

Мета дослідження – провести порівняльний аналіз виступу військовослужбовців на Чемпіонатах Збройних Сил України з військового п'ятиборства на етапі його відродження.

Методи дослідження. Під час дослідження використовувалися наступні методи: аналіз літературних джерел, протоколів змагань та наукових досліджень, методи математичної статистики.

Організація дослідження. Нами проведено аналіз протоколів Чемпіонатів Збройних Сил України з військового п'ятиборства 2016 та 2017 років, визначено середні показники спортсменів із окремих видів змагань та проведено їх порівняння, сформульовано висновки.

Вклад основного матеріалу дослідження. Змагання з військового п'ятиборства проводяться за 5-ма вправами (повільна і швидкісна стрільба з АК-74, подолання смуги перешкод зразка СІЗМ, плавання 50 метрів з перешкодами, метання гранат на точність і дальність, крос 8000 метрів) на протязі 3 днів.

У 2016 році на базі Національної академії сухопутних військ (м. Львів) проводився Чемпіонат Збройних Сил України з військового п'ятиборства, в якому брали участь 30 учасників з 6-ти вищих військових закладів освіти України. Через брак часу у підготовці в команді з військового п'ятиборства на Чемпіонат відбирали, в більшій мірі, спортсменів із інших військово-спортивних багатоборств (багатоборство ВСК, офіцерське триборство, поліатлон тощо), специфіка підготовки яких відрізняється від підготовки військових п'ятиборців. Результатом чого чемпіон з військового п'ятиборства в особистому заліку виконав лише II дорослий розряд з сумою 4316,1 очок.

Низькі показники пояснюються ще тим, що вправи військового п'ятиборства є специфічними і потребують спеціальної підготовки та матеріальної бази. Наприклад, плавання на 50 м з перешкодами – 5 перешкод, які знаходяться над

водою і на воді, які потрібно долати як зверху так і пірнати під ними; подолання смуги перешкод зразка НАТО дистанцією 500 м з 20-ма перешкодами висотою до 5,5 м і глибиною до 2 м; метання гранат вагою 560 гр з-за стінки висотою 125 см на точність у чотири кола на відстанях 20, 25, 30 і 35 м і дальність з-за тієї ж стінки; стрільба лежачи без упору «повільна» у спортивну мішень № 4 (10 пострілів на відстані 100 м за 8 хв) і швидкісна – у ту саму мішень (10 пострілів за 90 сек.) і завершальний вид – крос 8 км із роздільним стартом.

У 2017 році на тій же базі проводився Чемпіонат з військового п'ятиборства, в якому взяли участь 40 військовослужбовців з 8-ми вищих військових закладів освіти України. У результаті цілеспрямованого відбору кандидатів, проведеної підготовки і створеної матеріальної бази команди-учасниці минулорічного Чемпіонату показали вищі результати у порівнянні з Чемпіонатом минулого року. У результаті змагань переможець в особистому заліку виконав I дорослий розряд з сумою 4572,5 очок.

Аналізуючи результати виконання кожної вправи на Чемпіонатах 2016 та 2017 років спостерігається тенденція достовірного зниження результатів із окремих вправ особливо зі стрільби та кросу відносно інших видів змагань ($p < 0,05 - 0,001$).

Висновки. Військове п'ятиборство є порівняно “молодим” видом військово-прикладного спорту для Збройних Сил України, але має значну популярність серед військових спортсменів і фахівців з фізичної підготовки і спорту. Однак, чітка і цілісна система підготовки військових п'ятиборців поки ще не склалася.

Аналіз результатів виступу військових п'ятиборців на Чемпіонатах Збройних Сил України визначив дисципліни, які мають низькі результати і їм недостатньо приділяється увага в тренувальному процесі ($p < 0,05 - 0,001$). У результаті показники з даних вправ значно знижують рейтинг виступу як команд, так і учасників, відповідно і виконання ними високих розрядів. Розкрита специфіка даних дисциплін та зроблено акцент на основні фактори, які призводять до зниження результатів.

Список використаних джерел:

1. Андрес А. С. Фізична підготовка багатоборців військово-спортивного комплексу : метод. посіб. / А. С. Андрес, М. М. Линець. – Львів : Українські технології, 2006. – 76 с.

2. Ролюк О. В. Удосконалення фізичної підготовки військовослужбовців розвідників Збройних Сил України засобами військового пентатлону : дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.01 / О. В. Ролюк – Львів, 2016. – 210 с.

3. Романчук С. В. Організація та проведення змагань на першість військової частини з військово-прикладних видів спорту : [навч.-метод. посіб.] / С. В. Романчук, О. А. Десятка. – Львів : АСВ, 2010. – 144 с.